

HÄGGSTRÖM, NATHANAEL

Wördsamt memorial. =(Rubr.)=/(Nathanael Häggström.) (Tryckt uti kongl. tryckeriet. [Stockholm.]).

Stockholm
1766

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

Börsamt Memorial.

Sedan sista Plenum, har jag fådt tillfälle, at med upmärksamhet genomläsa Herr Justitiarien Morians Memorial angående Königste Wæxel-Liquidation, och som jag däruti funnit åtskilliga grunder stridande twårt emot dem Rikens Ständers Stora Deputation följdt i anledning af Sakens förhållande; Alltså har såsom Ledamot uti Expeditions-Utskottet och således kunnare af denna sak, hwilken genom widlyftige skrifter och mångfaldige inwändningar, welat ställas i mörker, jag ej underlåta bordt, at härom lemna de uplysningar, jag funnit nödige till samningens försvar, och bewis, at Stora Deputationen ingen ting tilstyrkt, som är Lagstridigt eller på minsta wis ledande til at gïdra Medborgare orätt, hwilket likwål Herr Justitiarien i sitt Memorial synes wilja Stora Deputationen tillägga. Men at Herr Justitiarien sig härutinnan nog förhastat, lærer tydeligen inhämtas af efterföljande korta Anmärkningar.

1:mo, Har Herr Justitiarien blandat Wæxel-Operationen, ihop med Associerades skuld, upkommen utaf en förbigången Operation. Jag har hört flera wara af den tankan, at Operationen skal påstådt ända til år 1761., då Liquidationen stedde; Men det är icke så. Den så kallade Wæxel-Operationen war ändad, då Associerade med sina åtgärder

der icke woro mäktige, at hålla Wexel-Coursen under 43 mark, då deras oförmögenhet dertill war hos Rådet anmält, då Associerade hade in-Casserat Penningar för de Wexlar hwar på Stats-Contoiret haft några Månaders Credit och Re-geringen ingått et nytt Contract med andre Associerade, eller i forthet at säga: Operationen war förbi, när Associerade wände igen, at trassera Wexlar för at fälla Cours. Sådant alt war skedd innan 1758 års slut. Den som bestrider detta, han synes neka uppenbar sanning och tillika påstå den orimligheten, at 2:ne särskildte Wexel-Contoir på en och samma tid til Coursens fällande och på Kronans depence existerat. En sak, som ännu intet kunnat, af de Handlingar Stora Deputationen haft om händer, utletas. Om så passerat, är det en ny upfunning bland dese Riksförderfwel-ge gårdingar, hwar om jag önskar Allmänheten må bli nårmare uplyst. Får nu det bli en sanning, at Associedes Operation eller Commission war ute wid 1758 års slut; Så följer där af, at Räkning borde wid samma tid avslutas som ock skedd. Får nu detta ock blifwa en sanning, så följer där af, at på Associerades skuld-Conto til Utländningen, först borde afdragas alla tilgånger, och resten allenast blifwa Kronans andel uti den utrikes Gålden. Sedan denne Operation, som bekant är, aldeles misslyckats, det må nu skedd antingen af händelser eller med flit, hwarom frågan icke är här, så hade Associerade intet mer at bry sig om, än at som redelige och trogne undersåtare, hushålla med det återstående och medelst en snar betalning, skilja sig wid den utländske skulden. Det då Sailerade Riksdalers skuld-Capitalet kunde aldrig, utan afbetalning förminskas, men öftes Continuerligen.

Swar dag, som man dröjde med betalningen kassade Riket reel valuta, som aldrig kunde gåldas med annat, än detta wårt arma Fäderneslands redbaraste Producter, utan en enda Pennings winst.

Den

Den invändningen, at Associerade borde wänta på en fallande Cours, med skuldens af-remitterande, är tydeligen wedertagd af Stora Deputation och ännu utförligare beswara- rad af Herr Baron och KammarHerren v. Esten uti et til Högs- loff. Ridderskapet och Adelen ingifwit Memorial. Nu lägger jag för min del dertil, at, eftersom Herr Justitiarien Morian gifwit tillkänna at de städt i ansvar, om Coursen stigit, i fall de frågat efter Wexlar; Så följer därpå, at Associerade wärteligen haft ansvar, och at de icke varit utom all Lag; Swarföre, om man för en sli- k föreburen wälment försigtig- het, wille estergifwa den årsättning, som Rikens Ständers Stora Deputation dem ålagt, för det de härmedelst skadat Kronan och Riket, man deremot hade fullkomlig rättighet at påstå, det de borde plic- kta och återbära alt hwad Operationen kåstadt år 1757 ifrån 38 $\frac{1}{2}$ til 57 m:rk. Ty kunde det hända at Coursen skulle stiga, för det Associerade frågade efter Wex- lar för 3 $\frac{1}{2}$ million Dal. Kopp:mt, så ligger saken i lusan- dager, at Associerade sielfwa äro skulden til Wexel-Coursens stigande, i det de år 1757 togo Wexlar för 33 $\frac{1}{2}$ Million. Härigenom hafwa wi nu som jag hoppas, sådt denna trasla- de härstwa utredd och Associerades gidromål fullkomligen blåttade.

2:do, Har Herr Justitiarien giordt en widlyftig utlägg- ning öfwer Cassa- behållningen, samt sökt bewisa, at den samma icke hört Kronan til. Men hwartil skall wäl sådant tjena, eller utaf hwilka Handlingar har Herr Justitiarien fun- nit, at en sådan tillämpning i detta fall blifwit giord? Herr Justitiarien sielf synes dock haft en sådan idé, fast han talar twärt deremot; ty pag. 12 & 14. har Herr Justitiarien giordt et utdrag på Debet & Credit af Associerades Böcker. Debet som år 7,387673 Dal. 8 Ore kallar han Kronans skuld til Wexel- Associerade, och in Credito godtgiör han til- gångarne, Cassa - behållningen inberäknd, med 4,301,598 Dal.

Dal. 17 Öre och fald 3,086074 Dal. 23 Öre blir sedan Associerades fordran hos Kronan. Är nu Debet Kronans skuld, så skall wäl alt hwad som finnes in Credito såsom tilgång, wara Kronans. Det blir eljest förwända slut hela wägen. Eika så litet Herr Justitiarien kan bewisa, at det på något ställe står, at Cassa-behållningen varit Kronans egen eller enskildte tilhörighet, äfwen så grundlös är det, at samma behållning varit Associerades egendom, til större Summa än deras provision; ty det war ingenderas, utan Operations-Cassans penningar, som skulle förwaltas af Associerade, under Lagbunden redogörelse. Hafwa nu Associerade varit Edsworne Swea Rikes Undersätare, så är det ock efter Sweriges Lag de böra dömas. Redogörelse woro Associerade efter Contractet skyldige och Kronan förbunden at betala de omkostningar, som Contractet utskafade. Swarefter skall sådant betalas? Jo, efter sakens märkelige förhållande, efter stål, efter sanning och efter Lag; men ej efter imagineaire räknuwärden och falska grunder.

3:tio, Wil Herr Justitiarien ändteligen påstå, at Associerade lidit derigenom, at de ej genast i början fingo låna 3 Tunnor Guld. Denna willfarelse uti Associerades påståenden, är förut så tydeligen utredd, at det just blir obegripligheter, huru någon mer i denna sak skall kunna taga miste. Swem har förlorat härwid, Associerade eller Kronan? Det har Kronan giordt. Swad skulle Associerade göra med desse 3 Tunnor Guld? Nyttja dem i Wexel-rörelsen för Kronans och Publice Räkning. När nu sådant slog felt, hwad fölgde deraf? Jo, at Operations-omkostningarne blefwo Kronan i andra fall så mycket drygare. Ingen må tro, det Contractets mening varit, at Associerade skulle til enskildt winning, så behålla desse 3 Tunnor Guld. Contractet är klart och tydligt, at Associerade icke skulle, eller borde undså mer, än deras provision, i fall Operation så skulle misshäkas, at Kronan

nan singo kännas wid alla kofinaderne. Hade Associerade lagt andre penningar i stället för desse, eller med egen förmögenhet skildt sig wid den utrikes gälden, då hade de bordt niuta Interesse-förmåner til godo, men nu icke, då Kronan, i stället för 450000 Dal., som hela Operationen bordt kosta, måste, efter Stora Deputations Liquidations grund, bestå utom 345000 Dal. år 1757, och mycket annat, 4,412120 Dal. 8 Ore, hwilken Summa ännu blir ökt med 1,360543 Dal. 1 Ore om Associerade skola få behålla hwad de utom Contract, billighet och sakens förhållande år 1761 upburo.

Sedan hela denna Operations natur och beskaffenhet wittnar, at Associerade intet stucit någon egen förmögenhet in uti denne roulance, framställes en annan inbillnings-Buse, som man kallar Associerades Credit och risico i anseende til Banqueroutter. Det har varit och blifwer en sanning, at Associerade aldrig wägat hwarken penningar, egen Credit eller risico i denna rörelse. De hafwa aldrig setat i skuld för en enda Penning, hwarföre de icke haft valuta i händer. Banco-Sedlarne woro dels af Kronan, dels af Allmänheten in-Casserade, derföre gafs Wärlar i Associerades namn på Rikets Credit. Risko war ingen. Omkostningarne woro Kronans och förlust af Banqueroutter kunde icke existera; Ty Associerade hade aldrig hos Utländningen något öfverskätt, utan woro alltid skyldige. Associerade hade för sina trattor in-Casserat penningar. Om någon Wexel kommit tillbaka med non accept, så lågo ju Banco-Sedlarne qwar i Cassan at betala Wexeltagaren med, eller ock hafwa Associerade om de behogat, kunnat gifwa Wexel i stället på en annan man. Wid 1757 års slut woro Associerade skyldige utländningen circa 409543. Riksdaler. Detta är det mesta de under hela Operationen varit skyldige. Allt hwad de härför utan tala om millioner, äro toma skuggar. Man bör intet göra hela roulancen til deras Credit, ty den består uti ständige

rambourser med Wexlar, som de köpt af andra. Associerades Operation har wäl varit widlyftig och inwiklad, men dock icke obegripelig, sedan man fäddt tid at genomgå deras Böcker. För desse 499543 Riksd. hade de valuta efter Bofslutet uti Transport-och Låne-Banco-Sedlar 4,757848 Dal. 18 öre Kopp:mt, som swarar efter $49\frac{1}{4}$ mark's Cours den sidsa December 1757 mot 386424 Riksd. Resten som war Cronans andel bestiger sig altså til 112119 Riksd., derföre hade de til säkerhet 2000 Skeppund Koppar, som efter 57 Riksd. per Skeppundet gör 114000 Riksd.; Afwenledes et Riks.Creditif på en million Riksd., som de pantsatte i Holland. Detta äro sanningar och så förhåller sig saken.

4:to, Påstår Herr Justitiarien, at Associerade ägde magt taga 900000 Dal. utur Callan, som skall varit deras, och göra dem til et Depositum i Hamburg. Slutar i följe deraf, at Cronan bör bestå roulance-kostnader derföre; At Associerade ägde rätt, at behålla det Interesse, som panten af sig kastade, at de woro berättigade til 6 proCents Interesse för det de icke fingo taga denna summa ur Banquen, wid Operationens början, dito en Tunna Guld för samma bristande understöd skull. Låtom oss tilse huru många proCent alt detta gör tillsammans. Något öfwer 1400 proCent:

1. I stället för Interesse-frihet på 3 Tunnor Guld, fäddt ur Banquen i Maji månad 1757, et Capital rent af, som de aldrig återbetalt	— — — 345000 Dal.
2. Interesse på Låne-Banco-Capitalet à 2 proCent	69163 : 18.
3. Interesse à 6 proCent wid Liquidationen år 1761	48150 : —
4. dito årsättning för samma bristande understöd	300000 : —
5. Roulance-kostnader à 12 proCent för Riksd. Capitalet under det panten stådt hos Stengel	21303 Riksd. à 72 marker — 383454 : —
6. Stigande Cours på sielfwa Capitalet, ifrån 49 til 72 mark som gör	— — 422446 : —

tillsammans 1,568213 : 18.

Interesse-frihet i 2. år à 6 proCent på 3 Tunnor Guld gör 108000 Dal. Kopp:mt. När man nu afdrager detta, som Associerade påstå sig, bordt njuta under Operations-tiden, hwilket ändå är et falskt slut, ty Operations-Cassan hade bordt hafwa dese penningar, men ej Associerade, så återstår 1,460213 Dal. 18 öre, som Kronan emot Contract för mycket utgifwit, så at Kronan betalt Associerade 462313 Dal. 18 öre utom deras provision, för det de medelst Operationen skadat Kronan på 1,150900 Dal. Kopp:mt och utan ringaste valuta riftat Utländningar på 21303 Riksd., som utgör öfwer 3000 Skeppund Stångjern med frakt och alt. Man kan ock härwid med skäl, fråga hwarföre Associerade började Operation, innan de fingo dese Penningar? Männe intet den Interessenten som äfwen war Banco-Fullmächtig, wiste, at de förra Associerade redan hade uttagit så mycket som Secrete Utskättet tillåtit af Banquen til Wexel-Coursens fällande? Huru kom det til, at han icke genom anstalt i Banquen, sötte återfå de medel, som återleswereras borde?

Jag finner nu intet mer, som tarfwar uplysning, än det Hr. Justitiarien wid slutet af des Memorial anfördt, då han tycker at med Associerade bordt Liquideras efter 80 markers Cours, som den war den 10 December 1765, då Stora Deputations Betänkande är daterat. Rikens Ständers Stora Deputation har icke författat någon ny Liquidation, utan allenast eftersedt och utrönt, huru mycket Associerade genom 1761 års Liquidation fingo för mycket. Efter den Cours, som då togs til grund, intet mer och intet mindre, har summan blifwit upförd. Med et sådant Interesse som då åtsölsde Capitalet, är den oskiälige prétention igenfordrad. Icke det minsta derutöfwer. Om Herr Justitiarien wil göra sig möda, at Liquidera efter Contractet och bli wid den Cours, som Contractet innehåller neml. 38½ mark, och sluta af Boken derefter, så warder han sinnandes, at Associerade, icke ens haft skäl, at påstå så många Tunnor Guld, som dem likwål

wäl blifwit bestådde millioner efter Stora Deputations uträf-
ning. För min del har jag derföre tillsyrkt och än widare
tillsyrker hwad Stora Deputationens Betänkande innehåller,
icke på den grund, at Associerade sådant förtjent, utan af
miskundsamhet mot Medborgare och för at wisa, det affeen-
det icke varit, at uträfsja den yttersta stjärnswen. Stockholm
den Februarii 1766.

NATHANAEL HÄGGSTRÖM.

Tryckt uti Kongl. Tryckeriet.

www.books2ebooks.eu